

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 80
van **ANN BRUSSEEL**
datum: 10 november 2016

aan **SVEN GATZ**
VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL

Inclusief jeugdwerk - Leidingtekorten Akabe-werking

Het belang van inclusief jeugdwerk kan niet genoeg benadrukt worden. Mensen met een beperking worden in onze samenleving vaak apart, bijzonder of specifiek behandeld. Inclusie is een ideaal dat we vanuit dit opzicht sterk moeten aanmoedigen.

Desalniettemin leert de ervaring dat dat niet altijd even vanzelfsprekend is. De haalbaarheid en het welbevinden hangen onder meer af van de draagkracht van een jeugdvereniging en de vaardigheden van de leden.

Zo levert Scouts en Gidsen Vlaanderen op beide vlakken uitstekend werk. In de eerste plaats is de jeugdbeweging rijk aan inclusieve groepen die zich richten tot zowel kinderen met een beperking als zonder. Daarnaast hebben twintig 'gewone' scouts- en gidsengroepen een aparte Akabe-tak ingebouwd waar kinderen en jongeren van verschillende leeftijden, ongeacht de aard van hun handicap, samen kunnen ravotten. Tot slot zijn er 53 specifieke Akabe-groepen met meerdere kleine groepjes, oftewel takken, onderverdeeld naargelang van de verschillende doelgroepen waarmee de jeugdbeweging werkt.

Eind juli ontving ik berichten van Akabees die met ernstige leidingtekorten kampen. Vanuit deze bezorgdheden nam ik contact op met alle Akabe-groepen uit Limburg, Oost-Brabant en de Kempen om na te gaan of het om een bredere problematiek ging. Nagenoeg alle groepen bevestigden het verhaal van chronische leidingtekorten. Daarenboven bleek dat elke bevraagde groep reeds aanpassingen aan zijn aanbod had moeten doorvoeren ten gevolge van leidingtekorten. We denken daarbij aan inschrijvingsstops, wachtlijsten, maar ook de vermindering van het aantal werkmomenten.

De leiders en leidsters die zich inzetten om kinderen met of zonder beperking keer op keer een geweldige tijd te bezorgen, verdienen niets dan lof. Vlaanderen kent een lange en mooie traditie van kwaliteitsvol jeugdwerk. Ik ben er dan ook oprecht van overtuigd dat elk kind een recht op spelen heeft, een recht om te ontdekken en een recht om bij te leren.

1. De minister heeft aangegeven het inclusieve jeugdwerk te willen bevorderen.

Welke concrete initiatieven neemt hij om leiders en leidsters van jeugdbewegingen te ondersteunen?

2. Is de minister op de hoogte van enige leidingtekorten in de Akabe? Hoe ziet de leidingssituatie er bij andere jeugdbewegingen in het gespecialiseerde jeugdwerk uit?
3. Hoe plant de minister deze problematiek en de eruit voortvloeiende kwaliteitsaanpassingen aan te pakken?

ANTWOORD

op vraag nr. 80 van 10 november 2016

van **ANN BRUSSEEL**

1. In het kader van het decreet houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid kunnen verenigingen erkend worden om kadervormingstrajecten te organiseren. Die trajecten zijn er specifiek op gericht om leiders en leidsters te vormen. Het gaat om trajecten voor animatoren, hoofdanimators en instructeurs. Elk traject bestaat uit een theoretisch gedeelte, een begeleide stage en een evaluatie. Daarbij wordt gewerkt aan het verwerven van een aantal competenties. Nogal wat verenigingen die een erkenningsaanvraag indienden hebben in hun traject aandacht voor inclusief werken.

Ik geef enkele voorbeelden:

Activak voorziet een sessie over 'Zorg en diversiteit',

FOS Open Scouting heeft een sessie over 'Toegankelijkheid en diversiteit' om vrijwilligers bewust te maken van de diversiteit en van de drempels voor kinderen en jongeren,

Freetime plant in de trajecten een sessie over omgaan met specifieke doelgroepen waaronder kinderen met een beperking,

Joetz werkt met Jong VFG samen voor een sessie over inclusief werken.

Hannibal organiseert in haar trajecten sessies over autisme, een verstandelijke beperking en – in samenwerking met Jong KVG – inclusief begeleiden,

Bij Kazou zijn er sessies over het werken met deelnemers met een lichamelijke beperking of stoornis, onder de noemer 'Jomba', en over het werken met deelnemers met een lichamelijke beperking of stoornis in een gemengde groep in het kader van inclusie,

Crejaksie neemt zich voor om haar kadervorming af te stemmen op het werken met jongeren met een fysieke of mentale handicap.

Andere verenigingen gaan een stap verder en kiezen er uitdrukkelijk voor om ook het traject voor het behalen van een attest van animator toegankelijk te maken voor jongeren met een beperking. VDS werkte in het verleden met Konekt samen om haar trajecten toegankelijk te maken voor personen met een mentale beperking. Ook bij Groep Intro, Hannibal – een vereniging met kinderen en jongeren met en zonder beperking – en Jeugddienst Don Bosco kunnen jongeren met een beperking deelnemen aan het kadervormingstraject. Jeugddienst Don Bosco werkt met Het Balanske – een vereniging die werkt met gezinnen met kinderen met een beperking – samen om sessies mee voor te bereiden en te begeleiden.

2. Hiervoor verwijs ik naar mijn antwoord op de actuele vraag nr. 2782 van Imade Annouri van 29 september. Hierbij de link naar het verslag <https://www.vlaamsparlement.be/commissies/commissievergaderingen/1077669/verslag/1080237>
3. Op 10 maart 2016 werden de resultaten voorgesteld van het onderzoek 'Vrije tijd van kinderen en jongeren met een handicap', dat de Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen uitvoerde in opdracht van het departement CJSM. De onderzoekers bevroegden de kinderen en jongeren, de ouders en de professionele en vrijwillige jeugdwerkers van algemene en van doelgroepsspecifieke jeugdwerkingen. Uit het onderzoeksrapport blijkt dat doelgroepsspecifieke werkingen – zoals Akabegroepen – meer visie hebben, meer actie ondernemen, meer participatie realiseren, beter

voorbereid zijn, meer samenwerken enz. dan algemene werkingen (Schraepen, Maelstaf, Halsberge, 2016). Ze hebben zich dan ook georganiseerd in functie van kinderen en jongeren met een beperking. Maar ze zijn ook het slachtoffer van hun succes. Ze zijn snel volzet en de diversiteit met betrekking tot beperkingen maakt dat bepaalde kinderen en jongeren – ondanks de omkadering – niet altijd in de groep passen.

Het is duidelijk dat het niet zal volstaan om een beroep te doen op de doelgroepsspecifieke werkingen, om de mogelijkheden te verruimen van kinderen en jongeren met een beperking om te participeren aan het jeugdwerk. Uit het onderzoeksrapport blijkt alvast dat de algemene werkingen openstaan voor kinderen en jongeren met een beperking. Maar ze werven niet actief kinderen met een beperking, ze hebben al genoeg leden en het bereiken van kinderen met een beperking is geen specifieke bekommernis. Ook voelen ze zich nog onvoldoende onvoorbereid. Voor de onderzoekers zijn meer mensen, meer financiële middelen of aanpassingen aan accommodatie en materiaal niet de belangrijkste hefbomen. Wat kunnen we volgens de onderzoekers leren van de werkingen die zichzelf hoog scoren met betrekking tot de participatie van kinderen met een beperking? Sleutelbegrippen zijn 'participatie willen', 'actief beleid voeren', 'dit in alle acties meenemen', 'je laten ondersteunen door samen te werken' enz. Daardoor krijgen ouders ook vertrouwen in algemene werkingen en kunnen uiteindelijk meer kinderen participeren.

Ik verduidelijkte in de commissievergadering op 29 september 2016 dat het moeilijk is om het probleem van het aantal leden en leiders en eventuele wachtlijsten beleidsmatig te sturen. Het succes en bijgevolg de capaciteit van een bepaalde groep hangt immers af van tal van factoren. Ik verwijs ook naar de vaststelling van de onderzoekers dat sommige werkingen als het ware het slachtoffer worden van hun succes. Bovendien zijn de jeugdbewegingen verenigingen van vrijwilligers. Het vrijwillig karakter van de verenigingen veronderstelt niet meteen sturing van de overheid. Bovendien ligt de verantwoordelijkheid voor het lokaal jeugdwerk bij de gemeentebesturen en de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Zoals in mijn beleidsbrief jeugd aangekondigd, wil ik - om meer inclusie te realiseren - uitzoeken hoe, mits een goede (pedagogische) omkadering, ook in het jeugdwerk het concept 'redelijke aanpassing' (accomodement raisonable) kan toegepast worden. Ik ga actief op zoek naar goede voorbeelden hiervan binnen het jeugdwerk, om deze te verspreiden en zo structureel ingang te doen vinden.

Daar waar inclusie – om vele mogelijke verschillende redenen - niet meteen mogelijk is, wil ik inzetten op bruggenbouwen.

Ik maak dan ook werk van een paar concrete projecten:

Ik zal de beschikbare projectmiddelen in het decreet vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid o.m. inzetten om concreet aan de slag te gaan in steden en gemeenten.

Daarom lanceer ik nog in 2016 een projectoproep ter ondersteuning van vindplaatsgerichte bruggenbouwers op lokaal niveau. Deze projecten kunnen in 2017 van start gaan.

Hiermee investeer ik in verschillende soorten van brugfiguren die de communicatie moeten bevorderen en initiatieven van jongeren een draagvlak moeten geven. Met deze projectoproep ga ik niet alleen in op een meerdere aanbevelingen uit het Burgerkabinet (waar werd gepleit voor stimulering van samenwerking; het ondersteunen van netwerken over de domeinen heen om de diversiteit te verhogen).

De bruggenbouwers die ik met deze oproep wil bereiken moeten sleutelfiguren en vertrouwenspersonen worden voor een breder en diverser lokaal aanbod. Ook dit speelt in op de aanbevelingen uit het Burgerkabinet (waar gepleit werd om o.m. te investeren in sleutelfiguren/vertrouwenspersonen). Ik zorg er ook voor dat de 'producten' van de geselecteerde projecten nadien uitgedragen worden in een

methodiekenmap. Deze oproep beantwoordt eveneens aan de verwachtingen die werden uitgesproken op de Rondetafel diversiteit.

Wat we uit deze projectwerkingen kunnen leren, moeten we nadien kunnen meenemen in de structurele werking van verenigingen. Daarvoor doe ik voor informatie en vorming graag een beroep op de koepelstructuren, VVJ, De Ambrassade; zelf zet ik volgend jaar volop in op het Jeugdwerk-in-de-stad traject.

Ook goede praktijkvoorbeelden uit de verschillende kandidaten voor de meest jeugdvriendelijke gemeenten 2017 wil ik bundelen. In een nieuwe brochure met bundeling van de sterke verhalen, vraag ik aandacht voor de diversiteitsverhalen (waarmee ik inga om de aanbeveling van het Burgerkabinet om de positieve beeldvorming rond diversiteit te stimuleren). Ook dit om een good practices meer structureel ingebed te krijgen.

Ik zorg eveneens voor een nog betere bekendmaking van de mogelijkheden die het Erasmus+ - Youth in Action programma van de EU biedt: het opzetten van groepsuitwisselingen rond inclusie of intercultureel leren, van (internationaal) vrijwilligerswerk, het uitwisselen van jeugdwerkers of opzetten van projecten rond capacity building/training, het uitwerken van jeugdpartnerschappen met verschillende Europese landen; het volgen van workshops en cursussen gegeven door de Salto-resource centra (zie <http://www.youthinaction.be>). Jongeren en jeugdwerkers kunnen immers heel veel intercultureel leren, al zeker als we het over samenleven in diversiteit hebben.

Ik zal ook, in het kader van het Beleidsnetwerk Diversiteit, met de jeugdsector bespreken hoe we omgaan met de uitdaging om een breder en diverser aanbod mogelijk te maken, zoals ik heb aangekondigd in de beleidsbrief 2016-2017. Ik bereid momenteel een decreet voor dat het heden door de provincies ondersteunde jeugdwerk voor kinderen en jongeren met een handicap veilig zal stellen. Daarbij zal bijzondere aandacht gaan naar het project Jeugdwerk voor Allen, dat werd ontwikkeld in Oost-Vlaanderen om onder meer inclusief jeugdwerk te stimuleren en ondersteunen. Ik bekijk hoe ik dit ook in de rest van Vlaanderen kan uitrollen.